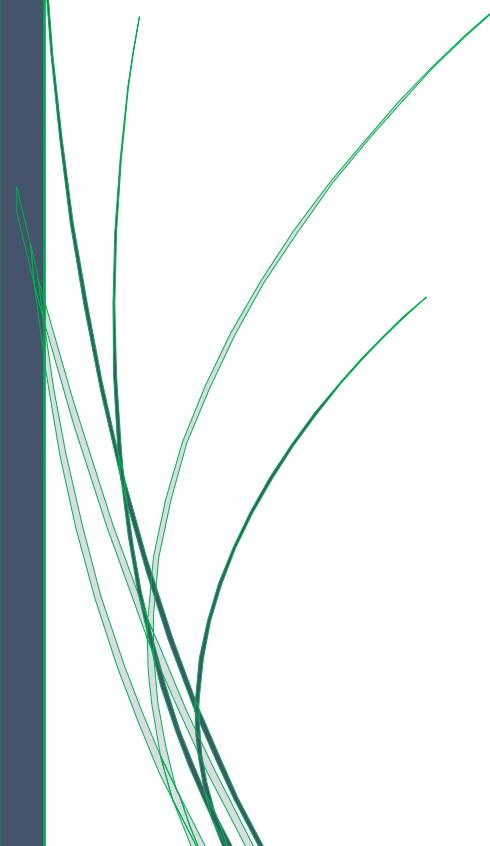

For the Year 2025

Sanskrit-325

Syllabus for CUET

(UG)

1. शब्दरूपाणि - वाक्येषु विभक्तिप्रयोगाः

■ अजन्ताः

बालक, फल, रमा, कवि, मति, वारि, नदी, शिशु, धेनु, मधु, पितृ, मातृ, कर्तृ, सखि, दातृ, नृ, स्वस्, अक्षिगो वधू ।

■ हलन्ताः

राजन्, भवत्, आत्मन्, विद्वस्, वाच्, पथिन्, मरुत्, तादृक्, दिश, धनिन्, पञ्चन्, अष्टन्, नवन्, दशन् ।

■ सर्वनामानि

सर्व, तत्, यत्, किम्, इदम् (त्रिषु लिङ्गेषु), अस्मद्, युष्मद् ।

2. धातुरूपाणि

■ परस्मैपदिनः

गम्, नम्, अस्, हस्, श्रु, नश्, आप्, शक्, इष्, प्रच्छ्, कृ, ज्ञा, भक्ष्, चिन्त्, नृत्, कथ्, नी, पच्
(लट्, लृट्, लोट्, लङ्, विधिलिङ् इति पञ्चलकारेषु प्रयोगाः)

■ आत्मनेपदिनः

लभ्, सेव्, वन्, याच् (लट्-लृट्-लङ् लकारेषु)

3. सन्धयः सन्धिविच्छेदाः च

■ स्वरसन्धिः

दीर्घः, गुणः, वृद्धिः, यण्, अयादिः, पूर्वरूपम् ।

■ व्यञ्जनसन्धिः

श्रुत्वम्, ष्टुत्वम्, जश्त्वम्, अनुनासिकः, अनुस्वारः, परसवर्णः।

■ विसर्गसन्धिः

उत्वम्, रत्वम्, लोपः, विसर्गस्थाने स्, श्, ष् ।

4. समासाः विग्रहाः च

■ अव्ययीभावः

यथा, प्रति, उप, अनु, निर्, सह, अधि ।

■ द्वन्द्वः

इतरेतरद्वन्द्वः, समाहारः, एकशेषः ।

■ तत्पुरुषः

विभक्तितत्पुरुषः, कर्मधारयः, द्विगुः, उपपदतत्पुरुषः ।

■ बहुव्रीहिः

5. प्रत्ययाः

■ कृत्-प्रत्ययाः

क्त, क्तवतु, तव्यत्, अनीयर्, शतृ, शानच्, क्तिन्, क्त्वा, ल्यप्, तुमुन्, तृच्।

■ तद्धित-प्रत्ययाः

मतुप्, इन्, ठक्, ठञ्, त्व, तल्।

■ स्त्री-प्रत्ययौ

टाप्, डीप्।

6. उपपदविभक्तिप्रयोगाः

7. भाषिककार्यम्

- विशेषण-विशेष्यपदचयनम्
- कर्तृक्रिया-पदचयनम्
- पर्याय/विलोमपदचयनम्

8. छन्दसां सोदाहरणलक्षणपरिचयः/श्लोकेषु छन्दोऽभिज्ञानम्

- छन्दांसि – अनुष्टुभ्, इन्द्रवज्रा, उपेन्द्रवज्रा, उपजातिः, वंशस्थम्, वसन्ततिलका, मालिनी, शिखरिणी, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्ता।

9. शब्दालङ्काराः अर्थालङ्काराः च

- शब्दालङ्काराः - अनुप्रासः, यमकम्, श्लेषः।
- अर्थालङ्काराः - उपमा, रूपकम्, उत्प्रेक्षा, अर्थान्तरन्यासः।

10. संस्कृतसाहित्यस्य सामान्यपरिचयः